

**Tallinna linna
kasvuhoonegaaside
inventuur 2021. a
kohta**

Tallinn 2024

Töö nimetus:

Tallinna linna kasvuhoonegaaside inventuur 2021. a kohta.

Töö autorid:

Kadi Meltz, kliimaüksuse juhataja
Stanislav Stõkov, kliimaüksuse peaspetsialist
Martin Ruul, kliimaüksuse spetsialist
Maris Nikopensius, ekspert

Töö tellija:

Tallinna Strateegiakeskus
Vabaduse väljak 7
15199 Tallinn
Eesti

Töö teostaja:

Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ

Marja 4D
Tallinn, 10617
Tel. 6112 900
Fax. 6112 901
info@klab.ee
www.klab.ee
EAK poolt akrediteeritud katselabor registreerimisnumbriga L008.

Tellimuse nr: **Hankeleping nr 4-2.1/477**

Töö valmimisaeg: **21.08.2024**

Käesolev töö on koostatud ja esitatud kasutamiseks tervikuna. Töös ja selle lisades esitatud kaardid, joonised, arvutused on autoriõiguse objekt ning selle kasutamisel tuleb järgida autoriõiguse seaduses sätestatud korda. Töö omandamine, trükkimine ja/või levitamine ärilistel eesmärkidel on ilma Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ kirjaliku nõusolekuta keelatud. Töös toodud info kasutamine õppe- ja mitteärilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale. Andmete kasutamisel tuleb viidata nende loojale.

Sisukord

1	Töö taust ja üldine info.....	4
2	Tallinna linna kasvuhoonegaaside inventuur 2021. a kohta	4
2.1	Energeetika (sh transpordi) sektori inventuur 2021	5
2.2	Energeetikaga mitteseotud sektorid (jäätmesektor)	13
2.2.1	Varasemate andmete korrigeerimine	13
2.2.2	Jäätmesektori inventuur 2021.....	14
2.3	AFOLU sektor	14
2.3.1	Varasemate andmete korrigeerimine	14
2.3.2	AFOLU sektori inventuur 2021	15
2.3.3	Soovitused	16
3	Kokkuvõtte ja järeldused	17
4	Kasutatud allikad	21
Lisa 1		22

1 Töö taust ja üldine info

Tallinn liitus 2009. aastal Euroopa Komisjoni algatusega „Linnapeade pakt“, mille eesmärgiks oli 2020. aastaks kasvuhoonegaaside (KHG) heitkoguseid 20% võrra vähendada, suurendada energiatõhusust 20% ja taastuvatest energiaallikatest saadavat energia osakaalu 20% võrra. Paktiga liitumisest tuleneb ka kohustus koostada iga nelja aasta järel linna KHG inventuur. 2020. aastal liitus Tallinn jätkulepinguga „Linnapeade pakt kliima ja energia alal“ ning võttis endale kohustuse vähendada heitkoguseid 40% võrra aastaks 2030 võrreldes baasaastaga 2007.

Käesoleva töö eesmärk on Tallinna linna kasvuhoonegaaside inventuuri koostamine 2021. aasta kohta.

Töövõtja on töö koostamisel lähtunud Linnapeade pakti veebilehel toodud SECAP juhendist, juhendmaterjalise aruande koostamiseks toodud sektorite jaotusest, valitsustevahelise kliimamuutuste ekspertrühma (IPCC) poolt koostatud riikliku kasvuhoonegaaside inventuuri koostamise juhendist ja Tallinna SECAP-ist.

Varasemates Tallinna linna KHG inventuurides esineb mitmeid meetodilisi ja sisulisi vigu ning ka SECAP juhendi meetodikat on aastate jooksul täiendatud. Seetõttu ei ole käesoleva aruande energeetikasektori tulemused otseselt võrreldavad eelmiste Tallinna KHG inventuuride tulemustega (aastate 2007, 2011, 2015 ja 2019 kohta). Selleks, et 2021. aasta energeetikasektori tulemused oleks võrreldavad baasaastaga 2007, on 2007. aasta KHG kogused kõige uuema SECAP meetodika alusel ümber arvutatud. Energeetikaga mitteseotud sektorite heitkogused (jäätmehäätmed, AFOLU) on ümber arvutatud kõigi varasemate aastate kohta ning tulemused on leitavad aruande peatükkides 2.2.1 ja 2.3.1.

2 Tallinna linna kasvuhoonegaaside inventuur 2021. a kohta

Tallinna KHG inventuuri koostamisel on peamiselt kasutatud Eesti Statistikaameti, Tallinna Ruumiandmete Registri (TAR), Eleringi ja riikliku jäätmetatistika andmeid. Lisaks on kasutatud Eesti riikliku Kasvuhoonegaaside (KHG) inventuuri andmeid 2021. a kohta (NID, 2024), teemakohaseid avalikke dokumente, Keskkonnaagentuuri, Eesti Keskkonnauuringute Keskuse, mitmete ettevõtete ja Tallinna linna andmeid. Kasutatud kirjanduse loetelu on toodud eraldi peatükina.

Käesoleva inventuuri aruande ülesehitus järgib kõige viimast SECAP-i raporteerimise vormi loogikat, kuna selle täitmine on inventuuri koostamise põhiline eesmärk.

Kategooriad, mille heitkogust 2021. a kohta Tallinnas hinnatakse:

- Kohaliku omavalitsuse hooned
- Äri/avalikud hooned
- Kodumajapidamised
- Kohaliku omavalitsuse sõidukid
- Ühistransport
- Era- ja äritransport

Energeetikaga mitteseotud sektoritest võetakse arvesse jäätmemajanduse heitkogused (kompostimine). Käesolev inventuur sisaldab heitkoguse hinnangut ka maakasutuse sektorile, mida SECAP juhendi järgi raporteerida pole vaja, kuid annab hea ülevaate Tallinna linna hetkeseisust selles valdkonnas ning soovitusel edaspidiseks muutuste jälgimiseks.

2.1 Energeetika (sh transpordi) sektori inventuur 2021

Kütuste eriheid

Tabel 1 on toodud eriheidte väärtused erinevatele kütustele 2021. aasta kohta ja Tabel 2 2007. aasta kohta. 2007. aasta kohta ei ole eraldi toodud vedela biokütuse eriheidet, kuna neid kasutati kokku ainult ca 22 TJ ning seetõttu ei arvestata nendega 2007. aasta heitkoguste arvutustes.

Tabel 1. Eriheidte väärtused erinevatele kütustele 2021. aastal

Kütus	Eriheid	Ühik	Selgitused
Maagaas	0,19919	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
LPG	0,22976	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Raske kütteõli	0,27457	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Diislikütus	0,26633	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Bensiin	0,25421	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Vedel biokütus	0,00776	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Sisaldab FAME ja ETBE fossiilse osa CO ₂ heidet ja kõikide biokütuste CH ₄ ja N ₂ O heidet.
Kivisüsi	0,35483	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Muu fossiilne kütus (turvas)	0,38345	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Biometaan	0,00041	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Muu biomass (tahke)	0,00443	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2021. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.

Tabel 2. Eriheidte väärtused erinevatele kütustele 2007. aastal

Kütus	Eriheid	Ühik	Selgitused
Maagaas	0,19912	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2007. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
LPG	0,23394	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2007. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Raske kütteõli	0,27386	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2007. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Diislikütus	0,26554	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2007. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Bensiin	0,25575	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2007. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Kivisüsi	0,34942	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2007. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Muu fossiilne kütus (turvas)	0,38309	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2007. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Biometaan	0,00025	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2007. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.
Muu biomass (tahke)	0,00386	t CO ₂ ekv/MWh	2024. aasta riikliku KHG inventuuri eriheid 2007. aastal. Kõikide energeetika sektori kategooriate kaalutud keskmine.

Elektri eriheide

Tarbitud elektri eriheide arvutatakse vastavalt SECAP juhendile järgmist valemit kasutades:

$$EFE = \frac{[(TCE - \sum LPE - \sum CE) + NEEFE + \sum CO2_{LPE} + \sum CO2_{CE}}{TCE}$$

Kus:

EFE =	kohaliku elektritarbimise eriheide t CO ₂ /MWh
TCE =	kogu elektri tarbimine kohalikul territooriumil
∑LPE =	kohalik elektritootmine taastuvatest ja taastumatutest allikatest
∑CE =	tõendatud taastuvelektri kogus
NEEFE =	tarbitud elektri riiklik või üleeuroopaline eriheide (t CO ₂ /MWh)

Tabel 3 on välja toodud Tallinna linna elektrienergia tarbimine ja toodangu andmed vastavalt 2021. ja 2007. aastal. Tabel 4 on esitatud elektrienergia eriheitetegurid.

Tabel 3. Elektrienergia tarbimine ja tootmine, GWh

	2021	2007
	GWh	GWh
Tallinna elektrienergia tarbimine kokku	1963	1994
Tallinnas toodetud päikeseenergia kogus	19	0
Tallinna päritolutunnistustega ostetud elekter	97	0
Tallinna territooriumil toodetud elektrienergia biomassist	331	0
"Sisseostetud" elektrienergia kogus ¹	1516	1994

Tabel 4. Elektrienergia eriheitetegurid

Eriheitetegurid	t CO ₂ ekv/MWh
Päikeseenergia 2021.a	0
Päritolutunnistusega elekter 2021.a	0,014
Biomassist toodetud elektrienergia 2021.a	0,020
Tallinna linna elektrienergia 2021.a	0,496
Tallinna linna elektrienergia 2007.a	0,974
Sisseostetud elektrienergia 2021.a	0,637
Sisseostetud elektrienergia 2007.a	0,974

Kaugkütte eriheide

Tallinna linna kaugkütte pakkuja on AS Utilitas Tallinn, kellelt saadud 2021. andmete põhjal kujunes kaugkütte eriheitteks 2021. aastal 0,114 t CO₂ ekv/MWh. 2007. aasta puhul on kasutatud Eesti keskmist soojustoodangu eriheitetegurit 0,331 tCO₂ ekv/MWh andmete puudulikkuse tõttu.

¹ "Sisseostetud" all mõistetakse elektrienergia osa, mida ei kaeta linna territooriumil toimunud omatootmisega

Kohaliku omavalitsuse hooned

Andmed 2021. aasta kohaliku omavalitsuse hoonete kütuste ja energiatarbimise kohta on saadud Tallinna Linnavalitsuselt ning esitatud Tabel 5. 2007. aasta kohta sellisel kujul andmeid Tallinna Linnavalitsusel ei ole ning seetõttu on andmed tuletatud läbi Eesti kogutarbimise ja Tallinna osakaalu sellesse (Tabel 6). 2021. aastal tarbitud elekter oli päritolutunnistustega tõendatud taastuvenergiast põhinev elekter. Tabel 7 ja Tabel 8 on leitavad tarbitud energia ja kütuse kogused, nende eriheitetegurid kui ka tekkinud heitkogused.

Tabel 5. Kohaliku omavalitsuse hoonete ja taristu tarbimine 2021. aastal

Asutuse grupp	Elekter (GWh)	Maagaas (GWh)	Kaugküte (GWh)
Amet	40,8	4,6	33,0
Hallatav (kool või muu haridus)	17,9	3,7	47,6
Hallatav (lasteaed)	17,3	4,0	27,3
Hallatav asutus	5,6	5,9	17,9
LOV	0,8	1,0	6,2
Tallinna linna taristu	30,7	-	-
Kokku	113,1	19,2	132,0

Tabel 6. Kohaliku omavalitsuse hoonete ja taristu tarbimine 2007. aastal

	Ühik	2007	2021
Eesti soojuse brutootmine	GWh	7233,9*	6313,0*
Tallinna linna (KOV) tarbimise osakaal riiklikust tarbimisest	GWh	2,09%	2,09%
Tallinna linna (omavalitsuse) keskkütte tarbimine	GWh	151,3	132,0
Äri/avaliku sektori maagaasi tarbimine Eestis	GWh	1837,8	3334,8
Tallinna linna (KOV) maagaasi tarbimise osakaal riiklikust tarbimisest	GWh	2,07%	2,07%
Tallinna linna (omavalitsuse) maagaasi tarbimine	GWh	10,6	19,2
Äri/avaliku sektori elektri tarbimine Eestis	GWh	2358,0	3256,0
Tallinna linna (KOV) tarbimise osakaal riiklikust elektri tarbimisest	GWh	3,47%	3,47%
Tallinna linna (omavalitsuse) elektri tarbimine	GWh	81,9	113,1

* Ei sisalda põlevkivist toodetud soojusenergia toodangut, kuna see moonutaks liigselt tulemusi.

Tabel 7. Kohaliku omavalitsuse hoonete ja taristu KHG heide 2021. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv /MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Soojus	132 034	0,11431	15 093
Maagaas	19 210	0,19919	3827
Elekter	113 131	0,01361	1539
Kokku	264 375	-	20 459

Tabel 8. Kohaliku omavalitsuse hoonete ja taristu KHG heide 2007. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv /MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Soojus	151 294	0,33078	50 045
Maagaas	10 857	0,19919	2108
Elekter	81 930	0,97402	79 801
Kokku	243 811	-	131 954

Äri/avaliku sektori hooned

2007. aasta tarbitud elektrienergia kogus on leitud Tallinn arvudes 2022 toodud 2020. aasta Tallinna äriklientide tarbimise ja kogu Eesti tarbimise (Statistikaameti andmed) suhtarvu (51,93 %) kaudu. Sellisel juhul oleks eeldatav Tallinna äriklientide elektritarbimine 2007. aastal 1529 GWh. 2021. aasta puhul on eeldatud, et suhtarv jäi ligikaudu samaks, mille tulemusena 2021. aasta Tallinna äriklientide elektritarbimine oli 1690 GWh.

Tallinna äri/avaliku sektori hoonete soojuse tarbimiseks 2021. aastal on arvestatud Tallinn arvudes 2022 toodud viie aasta keskmine äriklientide tarbimine perioodil 2016-2020, kuna 2021. aasta andmed puuduvad, kuid soojuse tarbimine oli eelnevatel aastatel üsna stabiilne. Vastav kogus on 462,4 GWh.

Tallinna äri/avaliku sektori soojuse tarbimiseks 2007. aastal on arvestatud Tallinn arvudes 2022 toodud äriklientide tarbimisekogus 2007. aasta kohta, milleks on 447 GWh.

Tallinna äri/avaliku sektori kütuste tarbimine on leitud läbi kohtkütteallikate osakaalu kogu Eesti kütteallikatesse. Eesti Keskkonnauuringute Keskuse uuringus „2021. a tarbimispõhised KHG heitkogused kohalike omavalitsuste lõikes“ järgi asub Tallinna territooriumil ca 5% tahkekütust kasutavaid kohtkütte allikaid. Seega 5% kogu Eesti kütusetarbimisest (Statistikaameti andmed) on Tallinna kogused. Erandiks on maagaas, mille osas küsiti täpsemaid andmeid AS Eleringilt.

Ülalkirjeldatud koguste põhjal arvutatud tarbimise andmed ning KHG heitkogused 2021. ja 2007. aasta kohta on toodud Tabel 9 ja Tabel 10.

Tabel 9. Äri/avaliku sektori hoonete KHG heide 2021. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Soojus	462 400	0,11431	52 859
Elekter	1 690 923	0,49563	838 076
Maagaas	741 061	0,1992	147 616
Kivisüsi	589	0,3548	209
LPG	948	0,2298	218
Bensiin	122	0,2490	30
Raske kütteõli	218	0,2746	60
Kerge kütteõli	10 526	0,2663	2803
Tahke biokütus	7083	0,0044	31
Biogaas	1011	0,0004	0,4
Kokku	2 914 882	-	1 041 903

Tabel 10. Äri/avaliku sektori hoonete KHG heide 2007. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Soojus	447 000	0,3308	147 857
Elekter	1 529 000	0,9740	1 489 270
Maagaas	408 400	0,1991	81 321
Kivisüsi	2640	0,3494	923
Turvas	222	0,3831	85
LPG	632	0,2339	148
Bensiin	0	0,2557	0
Raske kütteõli	1103	0,2739	302

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Kerge kütteõli	19 882	0,2655	5279
Tahke biokütus	12 194	0,0039	47
Biogaas	681	0,0003	0
Kokku	2 421 754	-	1 725 233

Kodumajapidamised

Tallinna kodumajapidamiste sektori kütuste tarbimine on leitud läbi kohtkütteallikate osakaalu kogu Eesti kütteallikatesse. Eesti Keskkonnauuringute Keskuse uuringus „2021. a tarbimis põhised KHG heitkogused kohalike omavalitsuste lõikes“ järgi asub Tallinna territooriumil ca 5% tahkekütust kasutavaid kohtkütte allikaid. Seega 5% kogu Eesti kütusetarbimisest (Statistikaameti andmed) on Tallinna kogused. Erandiks on maagaas, mille osas küsiti täpsemaid andmeid AS Eleringilt.

Kodumajapidamiste elektrienergia tarbimise viimased andmed (Tallinn arvudes 2022) on 2020. aasta kohta, mil see oli 440 GWh ning see moodustas 22,02% Eesti kodumajapidamiste elektrienergia tarbimisest. Sama protsenti kasutades on kogu Eesti kodumajapidamiste elektrienergia tarbimise (Statistikaameti andmetel 2229 GWh) kaudu leitud Tallinna tarbimine, milleks oli 2021. aastal 491 GWh. Sarnaselt on leitud ka 2007. aasta Tallinna kodumajapidamiste elektrienergia tarbimine, milleks oli 466 GWh.

Sarnaselt elektrienergia tarbimisele on viimased andmed soojuse tarbimise kohta 2020. aasta kohta. Tallinna kodutarbijate puhul on 2021. aasta tarbimine leitud perioodi 2016-2020 keskmise väärtusena (Tallinn arvudes 2022 andmed) - 1182 GWh.

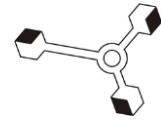
Tallinna kodumajapidamiste 2021. ja 2007. aasta kütusetarbimine ja elektri ning soojuse tarbimine ning sellele vastav heide on toodud Tabel 11 ja Tabel 12.

Tabel 11. Tallinna kodumajapidamiste sektori KHG heide 2021. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Soojus	1 181 800	0,1143	135 097
Elekter	490 871	0,4956	243 291
Maagaas	616 838	0,1992	122 871
Kivisüsi	346	0,3548	123
LPG	2149	0,2298	494
Kerge kütteõli	588	0,2663	156
Tahke biokütus	225 555	0,0044	999
Kokku	2 518 146	-	503 032

Tabel 12. Kodumajapidamiste sektori KHG heide 2007. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Soojus	1 280 000	0,3308	423 395
Elekter	466 000	0,9740	453 891
Maagaas	499 338	0,1991	99 429

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Kivisüsi	3772	0,3494	1318
Turvas	2444	0,3831	936
LPG	1264	0,2339	296
Kerge kütteõli	3525	0,2655	936
Tahke biokütus	220 306	0,0039	851
Kokku	2 476 648	-	981 052

Tallinna tööstuse 2021. aasta kütusetarbimise andmed pärinevad Keskkonnaagentuurilt ning on esitatud Tabel 13. Tööstussektoris elektri- ja soojustarbimist eraldi ei arvestata, kuna need kogused sisalduvad Äri/avaliku sektori hoonete tarbimises, mille aluseks on võetud Tallinn 2022 arvudes toodud äritarbijate poolt tarbitud kogused, mis sisaldavad ka tööstussektori tarbimist.

2007. aasta Tallinna tööstussektori kütuste tarbimine on leitud kasutades 2021. aasta Tallinna tarbimise osakaalu kogu Eesti tööstussektori tarbimisest. Need osakaalud on järgmised:

- Maagaas – 12,02%
- Diislikütus – 0,97%
- Kerge kütteõli – 0,08%
- Tahke biomass – 0,05%

Eeltoodud osakaalude põhjal leitud tarbimine ning sellele vastav KHG heide on toodud Tabel 14. Sarnaselt 2021. aastale ei arvestata 2007. aasta Tallinna tööstussektoris elektri- ja soojustarbimist eraldi, kuna need kogused sisalduvad Äri/avaliku sektori hoonete tarbimises.

Tabel 13. Tallinna tööstussektori KHG heide 2021. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Maagaas	137 978	0,1992	27 485
Diislikütus	1843	0,2493	459
Kerge kütteõli	10	0,2663	3
Tahke biokütus	318	0,0044	1
Kokku	140 149	-	27 948

Tabel 14. Tallinna tööstussektori KHG heide 2007. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Maagaas	243 059	0,1991	48 398
Diislikütus	1943	0,2655	516
Kerge kütteõli	433	0,2655	115
Tahke biokütus	514	0,0039	2
Kokku	245 949	-	49 031

Munitsipaaltransport

Tallinna munitsipaalsõidukite (sõiduaudod, kaubikud, väikebussid, veokid, ATV-d ja eritehnika) 2021. aasta kütusekulu on saadud Tallinna Linnavalitsuselt. 2007. aasta kohta selliseid andmeid ei ole, mistõttu on eeldatud, et kütusekulu oli sama, mis 2021. aastal. Tallinna munitsipaalsõidukite kütusetarbimine ja sellele vastav KHG heide 2021. aastal ja 2007. aastal on toodud Tabel 15 ja Tabel 16.

Tabel 15. Tallinna munitsipaalsõidukite heide 2021. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Diislikütus (maanteetransport)	1129	0,2493	281
Diislikütus (eritehnika)	857	0,2493	214
Bensiin (maanteetransport)	245	0,2490	61
Bensiin (eritehnika)	3	0,2490	1
Kokku	2234	-	557

Tabel 16. Tallinna munitsipaalsõidukite heide 2007. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Diislikütus (maanteetransport)	1129	0,2655	300
Diislikütus (eritehnika)	857	0,2655	228
Bensiin (maanteetransport)	245	0,2557	63
Bensiin (eritehnika)	3	0,2557	1
Kokku	2234	-	591

Ühistransport

Tallinna ühistranspordi 2021. aasta kütusekulu on saadud Tallinna Linnavalitsuselt. Vastavalt TLT AS 2021. aasta majandusaasta aruandele moodustas maagaasibusside kogutarbimisest 21,8 % biometaan. Kogu ühistranspordis tarbitud elektrienergia oli 2021. päritolutunnistustega tõendatud taastuenergia põhinev elekter.

2007. aasta kütusetarbimine on leitud kasutades Tallinna 2009. aasta koostatud inventuuri, kus (lk.33) on välja toodud ühistranspordi tarbitud kütuste kogused.

Tallinna ühistranspordi kütusetarbimine ja sellele vastav KHG heide 2021. aastal ja 2007. aastal on toodud Tabel 17 ja Tabelis 18.

Tabel 17. Tallinna ühistranspordi heide 2021. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Diislikütus	83 288	0,2493	20 761
Maagaas	65 081	0,1992	12 964
Biometaan	18 143	0,0004	7
Elekter (trollid ja bussid)	5079	0,0136	69
Elekter (trammid)	11 790	0,0136	160
Kokku	183 381	-	33 962

Tabel 18. Tallinna ühistranspordi heide 2007. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Diislikütus	101 653	0,2655	26 993
Elekter (trollid)	12 229	0,9740	11 911
Elekter (trammid)	13 251	0,9740	12 907
Kokku	127 133	-	51 811

Erasektori transport

Tallinna erasektori 2021. aastal transpordis tarbitud kütusekoguste leidmisel on kasutatud Transpordiameti uuringus „Autopargi läbisõit 2022“ toodud Eesti ja Tallinna aastase koguläbisõidu suhet, milleks on 26,33%. Selle protsendi kaudu on leitud Tallinna transpordisektri kütusetarbimine kogu Eesti 2021. aasta transpordisektori kütusetarbimisest (Statistikaameti andmed). Lisaks on leitud kogustest veel maha lahutatud eespoolt toodud Tallinna munitsipaalsõidukite ja ühistranspordi kütusekulu, et vältida topelt arvestust. Biometaan tarbimise kohta erasõidukites (sõidua autod) ei ole häid andmeid ning kasutatud on eeldust, et see on 10% tarbitud maagaasi kogusest.

Tallinna erasektori 2007. aastal transpordis tarbitud kütusekoguste leidmisel on kasutatud Inserneribüroo Stratum uuringus „Autopargi läbisõit Eestis 2012. aastal“ toodud Eesti ja Tallinna aastase koguläbisõidu suhet, milleks on 20,12%. Selle protsendi kaudu on leitud Tallinna transpordisektri kütusetarbimine kogu Eesti 2007. aasta transpordisektori kütusetarbimisest (Statistikaameti andmed).

Tallinna erasektori transpordi kütusetarbimine ja sellel vastav KHG heide 2021. aastal ja 2007. aastal on toodud Tabel 19 ja Tabel 20.

Tabel 19. Tallinna erasektori transpordi heide 2021. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Diislikütus	1 544 212	0,2493	384 928
Bensiin	601 953	0,2490	149 882
LPG	31 945	0,2298	7340
Maagaas	16 371	0,1992	3261
Biometaan	1637	0,0004	1
Kokku	2 196 118	-	545 411

Tabel 20. Tallinna erasektori transpordi heide 2007. aastal

	Kogus (MWh)	Eriheide (t CO ₂ ekv/MWh)	Heide (t CO ₂ ekv)
Diislikütus	860 383	0,2655	228 466
Bensiin	782 051	0,2557	200 009
LPG	3947	0,2339	923
Kokku	1 646 381	-	429 399

2.2 Energeetikaga mitteseotud sektorid (jäätmesektor)

Jäätmetest tulenev KHG heitkogus on hinnatud ainult kompostimise kategoorias, sest Tallinna linna territooriumil ei toimu jäätmete ladestamist. Reoveest eralduvat heidet pole hinnatud, sest Paljassaare veepuhastusjaamas kasutatava protsessi (*Centralised Aerobic Treatment*) eriheitelkoeffitsient on IPCC 2006 meetodika kohaselt 0. Jäätmete põletamist ilma energia taaskasutusega Tallinnas ei toimu. Jäätmete lahtine põletamine on Eestis keelatud ning kuigi aastani 2030 seda riiklikus inventuuris arvestatakse, siis eeldus on, et tiheasustusalal lahtist põletamist ei toimu.

Riigi jäätmekava 2023-2028 järgi alates 2025. aastast biojäätmete üldkogused eelduslikult kasvavad, kuna arvestusse hakatakse lisama kodukompostimisele suunatud biojäätmete koguseid, mida siiani ei ole riiklikus ega kohalike omavalitsuste KHG inventuuris arvesse võetud. Kodukompostimise hindamisel lähtutakse Euroopa Komisjoni rakendusotsusest (EL) 2019/1004 ning Keskkonnaagentuur koostab selleks Eestile sobiva meetodika 2024. a lõpuks.

2.2.1 Varasemate andmete korrigeerimine

Kõigil siiani vaatluse all olnud aastatel (2007, 2011, 2015, 2019) ladestati Tallinnas prügilatesse ainult inertseid jäätmeid, millest heitkogust ei teki/ei arvutata. Seega korrigeeritakse kõik ladestamise heitkogused ning need on hinnanguliselt 0 kt CO₂ ekv (Tabel 21).

Selguse huvides tuleb täpsustada, et ladestamise puhul võtab meetodika arvesse ladestatud (bioloogiliselt lagunevate) jäätmete koguseid 50 a varasemast ajast alates, kuna heitkogus ei teki ainult vaatluse all oleval aastal, vaid ka ladestamisele järgnevatel aastatel. Seega oleks reaalse heitkoguse leidmiseks vaja Tallinna piires ladestatud jäätmete koguste aegrida alates aastast 1957. Siiski arvestades, et juba 2000ndate alguses mitteinertsete jäätmete ladestamine Tallinna piires lakkas, oleks heitkogus vaatlusaastatel marginaalne.

Kompostimise alakategoorias tehakse korrektureid jäätmete kogustes (Tabel 21), kuna varasemates töödes on arvesse võetud ainult jäätmetestatistikas tegevus R3o (bioloogiline ringlussevõtt, sealhulgas kompostimine ja muud bioloogilised muundamisprotsessid), kusjuures seal on raporteeritud ka mittelagunevaid jäätmeid, sh ohtlikud jäätmed, seega ei tohi need kindlasti heitkoguse arvestuses sees olla. R3o korrektuurile lisanduvad veel ka kogused tegevusest R12o (jäätmete taaskasutamisele eelnev bioloogiline töötlus), mida siiani polnud ühelgi inventuuri aastal arvestatud, kuid millega mõned ettevõtted samuti jäätmete bioloogilist töötlust raporteerivad.

Tabel 21. Kompostitud ja ladestatud jäätmete kogused Tallinna linnas, mis peaksid olema hõlmatud KHG inventuuris, tonni

	Kompostitud jäätmete kogused, tonni				Ladestatud jäätmete kogused, tonni			
	2007	2011	2015	2019	2007	2011	2015	2019
Eelmine aruanne	12 093	31 904	7000	580	11 643,3	1347,7	1661,7	0
Korrigeeritud väärtused	0	0	31 904	41 840,7	0	0	0	0

Heitkoguse teisendamisel CO₂ ekvivalentideks on varasemalt kasutatud arusaamatut globaalse soojenemise potentsiaali (GWP), mida ei ole käsitletud üheski valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) hindamisaruandes. Alates 2023. aastast kasutatakse riiklikus KHG inventuuris viienda hindamisaruande (AR5) GWP väärtusi. Tabel 22 toodud ülevaates heitkoguse võrdluse kohta, on kõik varasemad Tallinna KHG inventuuri tulemused teisendatud GWP AR5 järgi, et andmed oleksid omavahel võrreldavad.

Tabel 22. Korrigeeritud heitkogused 2007, 2011, 2015 ja 2019 kohta (GWP AR5), t CO₂ ekv

	2007	2011	2015	2019
Eelmine aruanne, t CO ₂ ekv	4730,5	1531,6	5974,8	101,5
Korrigeeritud väärtused, t CO ₂ ekv	0	0	5602,3	7347,2

2.2.2 Jäätmesektori inventuur 2021

Andmed kompostimise kohta on saadud Keskkonnaagentuuri Tableau keskkonnast. 2021. aastal kompostiti Tallinna linna territooriumil kõige rohkem reoveeset (42 402 tonni), vähem aia- ja toidujäätmeid, vastavalt 2626 t ja 4 t. Kokku 45 032 tonni.

CH₄ ja N₂O heitkoguse arvutamiseks kasutatakse IPCC metoodikast *Tier 1* lähenemist ning järgmisi valemeid:

$$CH_4 \text{ Emissioon} = \sum_i (M_i \times EF_i) \times 10^{-3} - R$$

Kus:

M_i = kompostitud jäätmete kogus *i*, kt;

EF = CH₄ heitekoefitsient *i*, g CH₄/kg;

R = taaskasutatud metaani osakaal, kt CH₄;

$$N_2O \text{ Emissioon} = \sum_i (M_i \times EF_i) \times 10^{-3}$$

Kus:

M_i = kompostitud jäätmete kogus *i*, kt;

EF = N₂O heitekoefitsient *i*, g CH₄/kg;

Tabel 23. Parameetrite väärtused kompostimise heitkoguse arvutamiseks

Parameeter	Väärtus
Kuivaine sisaldus	40%
CH ₄ heitekoefitsient	10
N ₂ O heitekoefitsient	0.6

2021. aasta jäätmesektori (ainult kompostimine) heitkogus Tallinna linnas on 7908 t CO₂ ekv.

2.3 AFOLU sektor

2.3.1 Varasemate andmete korrigeerimine

Varasemate Tallinna linna KHG heitkoguste inventuurides on kasutatud peamiselt Maa-ameti ETAK (Eesti topograafia andmekogu) kõlvikute andmestikku. Alates 2021. aasta aruandest kasutatakse oluliselt täpsemat TAR andmestikku, mille tõttu ei ole 2021. aasta KHG heitkoguste andmed varasemate inventuuridega võrreldavad. Lisaks on maakategooriate definitsioonid ühtlustatud vastavalt Riikliku kasvuhoonegaaside aruande definitsioonidele. Varasemates Tallinna linna KHG heitkoguste inventuurides puudub täpsem definitsioonide käsitus.

Põhiline süstemaatiline viga eelnevate aastate aruannetes on ühikute teisendamisest tulenev. Lisaks on 2019. aasta aruandes toodud ekslikult välja, et emissioonihinnangutes on arvestatud CH₄ eraldumist

rohumaadelt ja haritud maadelt. Rohumaade ja põllumaade hinnang oli riiklikust aruandest võetud summa, mis sisaldas kõiki gaase. Põllumaad sisaldab see maakasutusmuutusest tulenevat N₂O ja rohumaadel nii N₂O kui CH₄.

Maakategoriate definitsioonid, mille põhjal korrigeeritakse varasemad andmed, on käesoleva aruande Lisa 1. Metsamaa ja rohumaade heitkoguse arvutamiseks on kasutatud riikliku kasvuhoonegaaside inventuuri heitkoguse andmeid, mida on ekstrapoleeritud Tallinna Ruumiandmete Registri (TAR) aluskaardi maakatte andmetega. Varasemates inventuurides toodud metsamaade arvutuskäik on IPCC (*Intergovernmental Panel on Climate Change* – valitsustevaheline kliimamuutuste paneel) juhendi järgi asulate kategooria arvutuseeskiri ning selle kasutamine metsade kategooria jaoks ei ole korrektne. Asulate kategooria heitkoguseid eraldi ei arvutata, kuna puuduvad piisavalt täpsed andmed ning võetakse eelduseks, et muutusi ei toimu.

Lisaks arvutatakse heitkogused vaid ajaliselt muutumata maakategoriatele, sest täpsemad andmed puuduvad. Varasemalt on arvutustes käsitletud nii 20 aasta jooksul säilinud maakategoriaid (näiteks metsamaa) kui 20 aasta jooksul muutunud maakategoriaid (näiteks metsamaast põllumaaks). Varasemate aruannete ümberarvutused on toodud Tabel 24

Tabel 24. Korrigeeritud KHG heitkogused 2007, 2011, 2015 ja 2019. a kohta

Korrigeeritud parameeter/näitaja	Heitkogus enne				Korrigeeritud heitkogus			
	2007	2011	2015	2019	2007	2011	2015	2019
	t C/a	t C/a	t C/a	t C/a	t CO ₂	t CO ₂	t CO ₂	t CO ₂
Teisendatud CO ₂ -ks ning 2019 aastal ekstrapoleeritud riikliku aruande järgi	895,4	967,3	1352,4	2426,6	-3283,1	-3546,8	-4958,8	-2300,1
				t CO ₂				t CO ₂
20 aasta jooksul säilinud rohumaad	-	-	-	70	-	-	-	55,8
20 aasta jooksul säilinud põllumaad	-	-	-	20	-	-	-	16,2

2.3.2 AFOLU sektori inventuur 2021

Lähtuvalt olulistest parendustest jääb LULUCF sektoris 2021. aasta inventuur uueks baasaastaks. Varasemate inventuuriaastate kohta on tehtud ümberarvutused, kuid need hõlmavad ainult arvutusvigade ning teisenduste korrigeerimisi. Seetõttu ei ole AFOLU sektor summaarsesse KHG heitkogusesse sisse arvestatud.

Tallinna linna maakasutus on vastavalt IPCC maakasutuse definitsioonide järgi jagatud kuude kategooriasse:

- **Metsamaa** – liitus vähemalt 30%, pindala vähemalt 0,5ha, puude kõrgus vähemalt 2m. Katastriüksuse kõlviku järgi metsamaa;
- **Rohumaa** – looduslikud ja pool-looduslikud rohumaad ning põõsastikud;
- **Põllumaa** – põllumaad, püsiluad, pikaajalised kultuurrohumaad ning põllumajanduslikust kasutusest kõrvale jäänud maad, millel on veel säilinud haritava maa tunnused;
- **Märgalad** – mittemajandatavad alad nagu looduslikud veekogud ja sood;
- **Asulamaa** – tihehoonestusala koos teede, tänavate, väljakute, trasside ja parkidega. Siia alla arvatakse ka tööstus- ja tootmismaad, karjäärid (v.a freesturbaväljad) ning spordirajatised ja lennuväljad;
- **Muu maa** – kõik alad, mis ei ole paigutatud ülalmainitud kategooriate alla, näiteks kasutuskõlbmatu mineraalmaa.

Vastavalt TAR aluskaardi maakatte andmestikule on pindalaline maakategoriate jagunemine toodud Tabel 25. ning Lisa 1. Kuna Aegna saar kuulub Tallinna linna alla, siis on selle pindalaga arvestatud.

Tabel 25. Tallinna pindalaline jagunemine maakategoriate kaupa

Maakategoria	Pindala km ²
Metsamaa	33,0
Rohumaa	14,1
Põllumaa	-
Märgalad	15,6
Asulamaa	93,9
Muu maa	2,6
Tallinna pindala	159,2

Kasvuhoonegaaside hinnangud on arvatud metsamaa ja rohumaa kategooriatele. Põllumaa, asulamaa, märgalade ja muu maa kategooriate hinnanguid pole arvatud, sest IPCC definitsioonile vastavaid põllumaid Tallinna linnas ei esine ning asulamaa jaoks ei ole piisavalt täpseid andmeid ning märgalad ja muu maa on mittemajandatavad. Mittemajandatavate alade kohta aruandlust ei tehta kuna IPCC kajastab vaid inimtekkelisi kasvuhoonegaase.

Riiklikus inventuuris on metsamaa, pindalaga 2 385 450 ha, CO₂ sidumine -413 890 t CO₂ ekv. Tallinna linnas on metsamaad 3295 ha ning sellele vastab -572,7 t CO₂ ekv suurune sidumine, mis tuleneb valdavalt küpsete metsade suurest osakaalust, raietest, vanuselise struktuuri ja kahjustuste tõttu suurenenud puude suremusest.

Riiklikus inventuuris on rohumaa, pindalaga 247 870 ha, CO₂ sidumine -99 096 t CO₂ ekv. Tallinna linnas on rohumaid 1 411,11 ha ning sellele vastab -564,1 t CO₂ ekv suurune sidumine, mis tuleneb suurenenud biomassist.

Tallinna linna metsa- ja rohumaa on 2021. aastal süsiniku sidujad **netoheitena -1 135,8 t CO₂ ekv.**

2.3.3 Soovitused

Selleks, et koostada täpsem inventuur Tallinna linna AFOLU sektorile ning poleks vaja ekstrapoleerida riiklikke inventuuri andmeid, on vajalik hakata koguma andmeid maakasutuse muutuste kohta Tallinna linna piires, et oleks võimalik raporteerida emisioonihinnanguid maakasutuse muutustest (kõige aktuaalsem kategooria Tallinna linnale - maa, mis on muutunud asulamaaks).

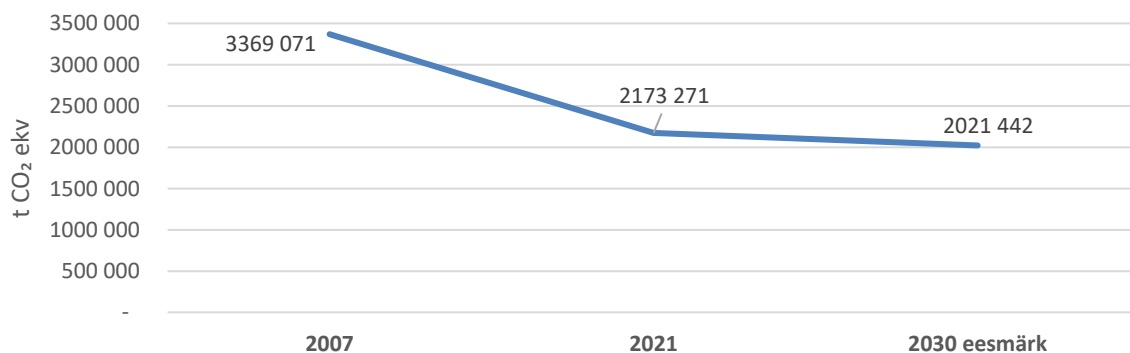
3 Kokkuvõte ja järeldused

2021. aastal oli Tallinna linna kütuste ja energia tarbimine energiaühikutes 8219 GWh. 2007. aastaga (7164 GWh) võrreldes on tarbimine kasvanud 15% (Tabel 26), mille peamiseks põhjuseks on pidevalt kasvav hoonete ning elanike arv. Lisaks on kasvanud ühistranspordi liinikilomeetrite hulk, kuid linnaelanikud eelistavad paralleelselt aina rohkem kasutada isiklikku sõiduautot.

Tabel 26. Soojuse, elektri ja kütuste tarbimine Tallinnas 2007 ja 2021. aastal ning protsendiline muutus (punasega – tarbimine kasvanud, rohelisega – tarbimine vähenenud)

	TARBIMINE, MWh					
	2007			2021		
	soojus/ kaugküte	elekter	kütused	soojus/ kaugküte	elekter	kütused
Hooned	1 878 294	2 076 930	1 186 989	1 776 234	2 294 926	1 626 245
				-5%	10%	37%
KOV hooned	151 294	81 930	10 587	132 034	113 131	19 210
				-13%	38%	81%
Äri/avalikud hooned	447 000	1 529 000	445 754	462 400	1 690 923	761 558
				3%	11%	71%
Kodumajapidamised	1 280 000	466 000	730 648	1 181 800	490 871	845 475
				-8%	5%	16%
Transport		25 480	1 750 268		16 869	2 364 864
					-34%	35%
KOV sõidukid			2234			2234
						0%
Ühistransport		25 480	101 653		16 869	166 512
					-34%	64%
Era- ja äritransport			1 646 381			2 196 118
						33%
Tööstus			245 949			140 149
						-43%
KOKKU	1 878 294	2 102 410	3 183 206	1 776 234	2 311 795	4 131 258
				-5%	10%	30%
		7 163 910			8 219 287	
						15%

Kuigi tarbimine on Tallinnas 15% kasvanud, siis KHG heitkogused on samal ajal langenud 35% (Joonis 1, Tabel 27). Eesmärgi saavutamiseks on vaja KHG heitkoguseid vähendada veel ligi 152 000 t CO₂ ekv võrra aastaks 2030.

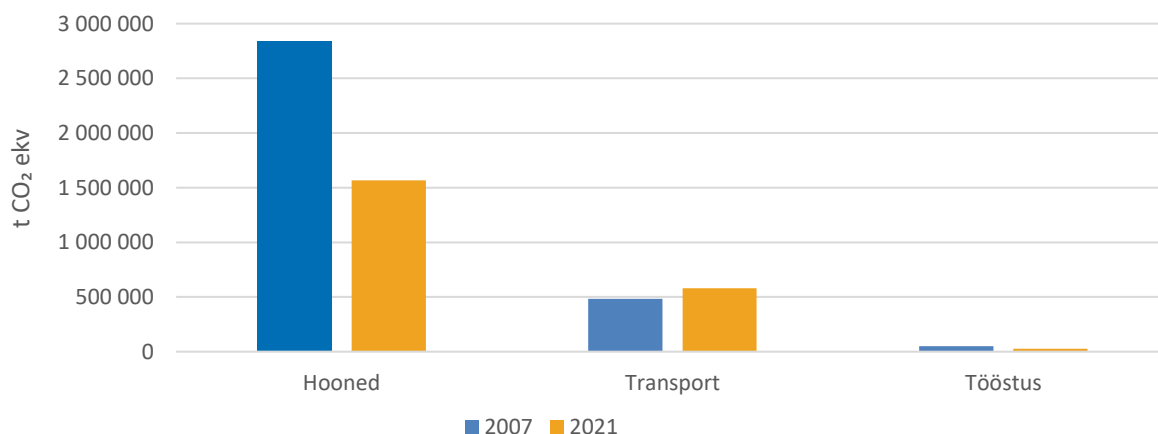

Joonis 1. Tallinna linna KHG heitkogus 2007. ja 2021. aastal ning eesmärk 2030

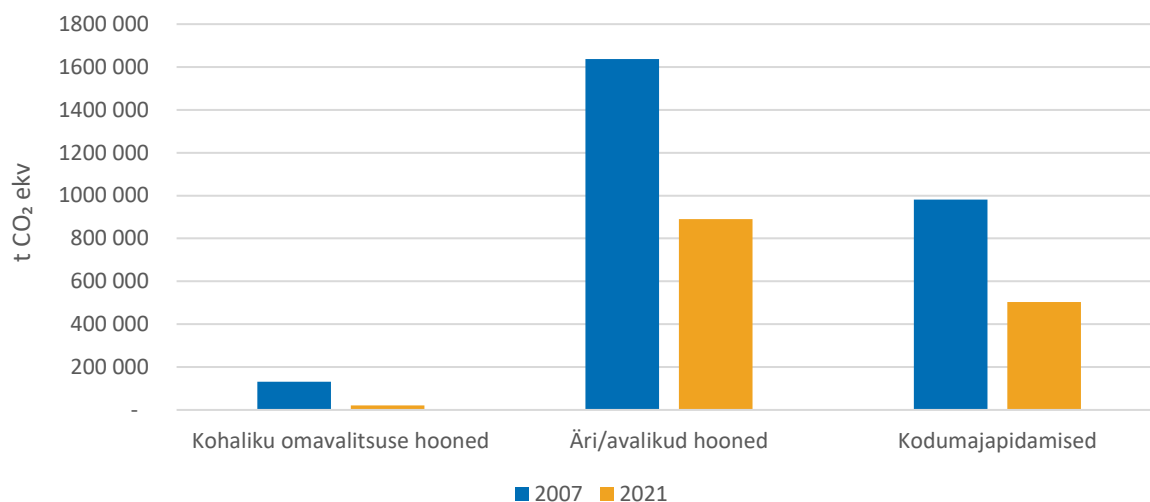
Tabel 27. KHG heitkogused ning muutus energeetika sektoris Tallinnas 2007. ja 2021. aastal

	Heitkogus, t CO ₂ ekv		Muutus
	2007	2021	
Hooned	2 838 239	1 565 393	-45%
Kohaliku omavalitsuse hooned	131 954	20 459	-84%
Äri/avalikud hooned	1 725 233	1 041 903	-40%
Kodumajapidamised	981 052	503 032	-49%
Transport	481 801	579 930	20%
Kohaliku omavalitsuse sõidukid	591	557	-6%
Ühistransport	51 811	33 962	-34%
Era- ja äritransport	429 399	545 411	27%
Tööstus	49 031	27 948	-43%
KOKKU	3 369 071	2 173 271	-35%

Energeetikasektoris on KHG heitkogus hinnatud kohaliku omavalitsuse hoonete, äri/avaliku hoonete, kodumajapidamiste (hooned), tööstuse, munitsipaaltranspordi, ühistranspordi ja eratranspordi (transport) kütuste ning energia tarbimise põhjal. 2021. aasta energeetikasektori KHG heitkogus Tallinna linnas on 2 173 271 t CO₂ ekv. Kõige suurem KHG heitkoguse langus võrreldes baasaastaga (2007) on olnud hoonete ja tööstuse kategoorias (vastavalt -45% ja -43%). Transpordi sektori KHG heitkogused on tõusnud 20% (Joonis 2).

Joonis 2. KHG heitkogused energeetika sektoris Tallinnas 2007. ja 2021. aastal, t CO₂ ekv

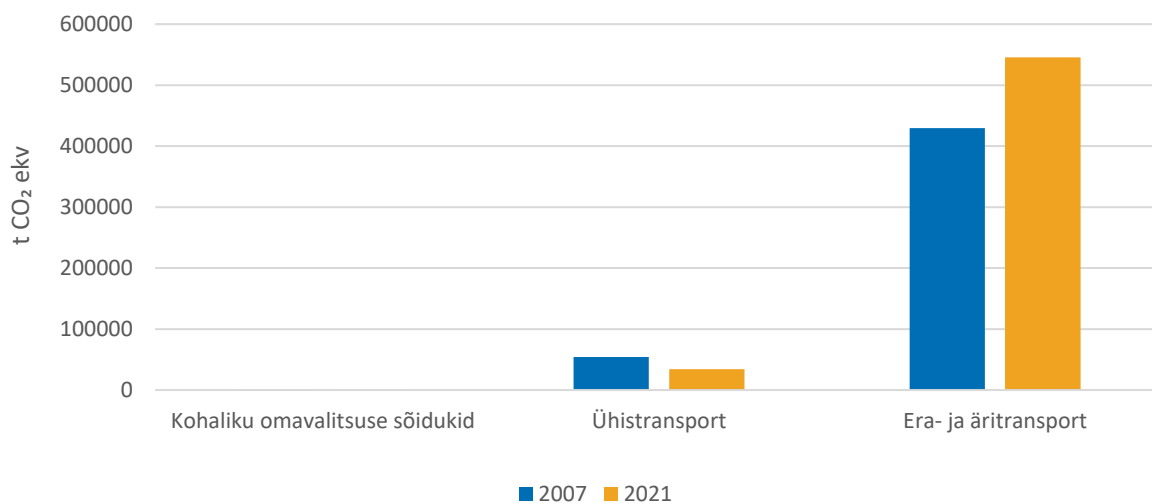
Hoonete kategooria heitkogused on oluliselt langenud tänu Utilitase koostootmisjaamade rajamisele ning üleminekule biomassi kasutamisele kaugküttes. Suurim langus (84%) KHG heitkoguses võrreldes baasaastaga on toimunud KOVi hoonete heitkogustes, kuid väga suurelt on langenud ka äri/avalike ja kodumajapidamiste KHG heitkogused (Joonis 3). Kusjuures tarbimine on nende aastate jooksul kasvanud 5% võrra. See näitab, et on liigutud oluliselt energiasäästlikemate lahenduste poole.

Joonis 3. Hoonete kategooria KHG heitkogused Tallinnas 2007. ja 2021. aastal, t CO₂ ekv

Transpordi kategooria heitkogused on baasaastaga võrreldes oluliselt kasvanud ning kogu panuse sellesse annab era- ja äritransport. KOV sõidukite ja ühistranspordi KHG heitkogused on olnud hoolimata suurenenud kütusetarbimisest langustrendis (Joonis 4).

Kuigi ühistranspordi liinikilomeetrite hulk on kasvanud, on ühistranspordi kasutatavus vähenenud. Linnaelanikud eelistavad isiklikku sõiduauto linnas liikumiseks ja see trend on jätkuvalt kasvav. Lisaks on suur hulk koju-tööle-koju liiklemist lähivaldadest Tallinna. Need trendid kajastuvad ka kasvuhoonegaasides.

Joonis 4. Transpordi kategooria KHG heitkogused Tallinnas 2007. ja 2021. aastal, t CO₂ ekv

Heitkogused on langenud kõige enam kaugkütte (-67%) tarbimisel, kuna kaugküttega ühendatud hooned on muutunud energiatõhusamaks tänu rekonstrueerimistele.

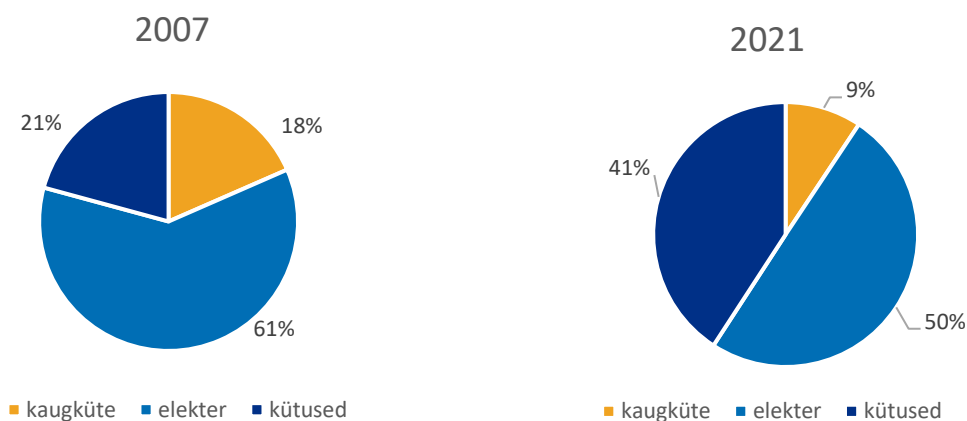

Kütuste tarbimine on tõusutrendis (+27%), kuna paralleelselt on suurenenud hoonete arv, millel on endal kütteallikas (Tabel 28). Lisaks on kütuste tarbimine tõusutrendis transpordi sektoris eelpool kirjeldatud põhjustel: ühistranspordi liinikilomeetrite hulk on kasvanud, kuid samas kasvab ka isikliku sõiduauto kasutamine nii linnasiseselt kui ka pendelrändena lähivaldadest.

Tabel 28. KHG heitkogused kaugkütte, elektri ja kütuste tarbimisest Tallinnas 2007. ja 2021. aastal ning protsendiline muutus (punasega – heitkogus kasvanud, rohelisega – heitkogus vähenenud)

	HEITKOGUS, t CO ₂ ekv					
	2007			2021		
	soojus/ kaugküte	elekter	kütused	soojus/ kaugküte	elekter	kütused
Hooned	621 297	2 022 963	193 979	203 049	1 082 907	279 438
				-67%	-46%	44%
KOV hooned	50 045	79 801	2 108	15 093	1 539	3 827
				-70%	-98%	82%
Äri/avalikud hooned	147 857	1 489 270	88 105	52 859	838 076	150 968
				-64%	-44%	71%
Kodumajapidamised	423 395	453 891	103 766	135 097	243 291	124 643
				-68%	-46%	20%
Transport		24 818	456 983		230	579 700
					-99%	27%
KOV sõidukid			591			557
						-6%
Ühistransport		24 818	26 993		230	33 732
					-99%	25%
Era- ja äritransport			429 399			545 411
						27%
Tööstus			49 031			27 948
						-43%
KOKKU	621 297	2 047 781	699 993	203 049	1 083 136	887 086
				-67%	-47%	27%
	3 369 071			2 173 271		
				-35%		

Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtt nii kaugküttes, kui ka elektritootmises on vähendanud nende osakaalu summaarsest heitkogusest. Aina enam muutuvad osakaalult määravamaks transpordikütused (Joonis 5).

Joonis 5. KHG heitkogused kütuseliikide lõikes 2007. ja 2021. aastal

Jäätmetest tulenev KHG heitkogus on hinnatud ainult kompostimise kategoorias, sest Tallinna linna territooriumil muid tegevusi, millelt KHG heitkogust arvutada, ei toimu ning Paljassaare veepuhastusjaamas kasutatava protsessi eriheitakoefitsient on IPCC 2006 metoodika kohaselt 0.

2021. aasta jäätmesektori heitkogus Tallinna linnas on 7908 t CO₂ ekv.

Tabel 29. Tallinna KHG bilanss 2007. ja 2021. aastal (ilma AFOLU sektorita), t CO₂ ekv

	2007	2021
Kütused, t CO ₂ ekv	699 993	887 086
Energia, t CO ₂ ekv	2 669 078	1 286 185
Kokku, t CO ₂ ekv	3 369 071	2 173 271
Jäätmed, t CO ₂ ekv	0	7908
Bilanss, t CO₂ ekv	3 369 071	2 181 179

AFOLU sektoris on KHG hinnangud arvutatud metsamaa ja rohumaa kategooriatele. Tallinnas on metsa ja rohumaad summaarselt 47 km², mis on 29,6% linna pindalast. 2021. aasta inventuuris on maakasutuse sektor süsiniku siduja netoheitega -1136 t CO₂ ekv.

AFOLU sektoris kasutatakse alates 2021. a inventuurist oluliselt täpsemat TAR andmestikku, mille tõttu ei ole 2021. aasta KHG heitkoguste andmed varasemate inventuuridega võrreldavad ning seepärast ei ole bilansis kajastatud. Lisaks on maakategooriate definitsioonid ühtlustatud vastavalt Riikliku kasvuhoonegaaside aruande definitsioonidele.

Kokku oli Tallinna linna KHG heitkogus 2021. aastal 2 181 179 t CO₂ ekv (ilma AFOLU sektorita). Sel juhul oli KHG heitkogus elaniku kohta 4,9 t CO₂ ekv (Tabel 29).

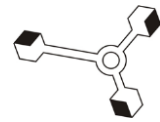
Kokku oli Tallinna linna KHG heitkogus 2007. aastal 3 369 071 t CO₂ ekv (ilma AFOLU sektorita). Seega oli KHG heitkogus elaniku kohta 8,5 t CO₂ ekv (Tabel 29).

Kogu Eesti KHG heitkogus elaniku kohta oli 2007. aastal 16,4 t CO₂ ekv ning 2021. aastal 9,5 t CO₂ ekv (ilma LULUCFta).

Tallinna KHG heitkogus elaniku kohta on võrreldes kogu Eestiga oluliselt väiksem, sest energeetika poolelt on Tallinn oluliselt suurendanud taastuvate energiaallikate osakaalu energiakandjate tootmisel võrreldes Eesti keskmisega. Lisaks ei sisalda Tallinna KHG inventuur põllumajanduse ja tööstusprotsesside ja toodete kasutamise sektoreid.

4 Kasutatud allikad

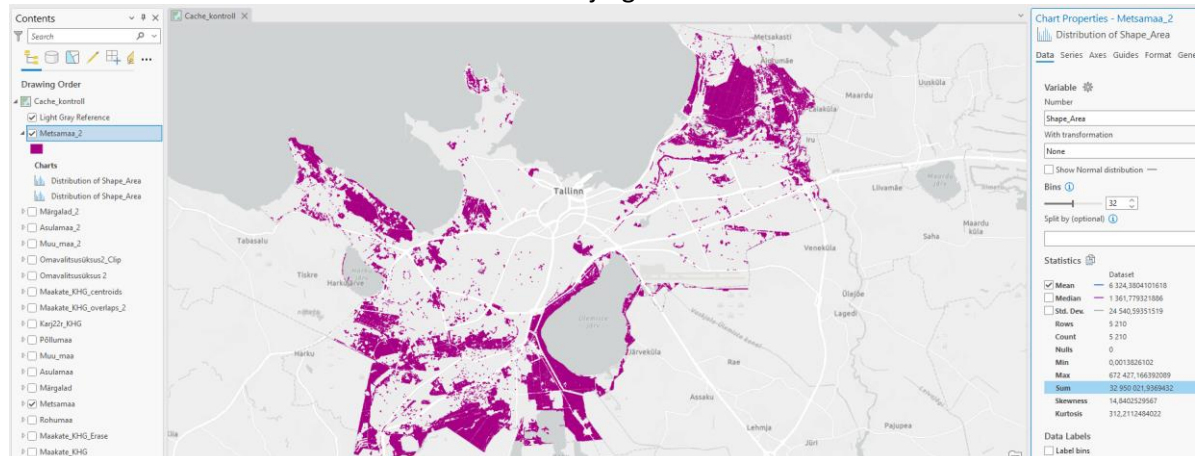
- Aktsiaselts Tallinna Linnatransport majandusaasta aruanne 2021. [www] <https://www.tlt.ee/wp-content/uploads/2022/10/TLT-2021-majandusaasta-aruanne-a%CC%88riregistrist.pdf> (26.08.2024).
- IPCC 2006, 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Prepared by the National Greenhouse Gas Inventories Programme, Eggleston H.S., Buendia L., Miwa K., Ngara T. and Tanabe K. (eds). [www] <https://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/2006gl/> (19.08.2024).
- Keskkonnaagentuur. Eesti jäätmetatistika. [www] https://tableau.envir.ee/views/Avalikud_pringud_2020-2022/Riigitasand?%3Aembed=y&%3Aiid=4&%3AisGuestRedirectFromVizportal=y (19.08.2024).
- National Inventory Report 1990-2022. 2024. [www] <https://kliimaministeerium.ee/rohereform-kliima/kliimapolitiika/kasvuhoonegaaside-heitkogused#aruanded> (19.08.2024).
- Riigi jäätmekava 2023-2028. [www] <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2023-12/Riigi%20j%C3%A4tme%202023-2028.pdf> (19.08.2024).
- Statistikaameti andmebaas. [www] <https://andmed.stat.ee/et/stat> (19.08.2024).
- Tallinna Strateegiakeskus. Tallinn arvudes 2022. <https://live.s3.teliahybridcloud.com/s3fs-public/inline-files/Tallinna%20arvudes%202022.pdf> (26.08.2024).

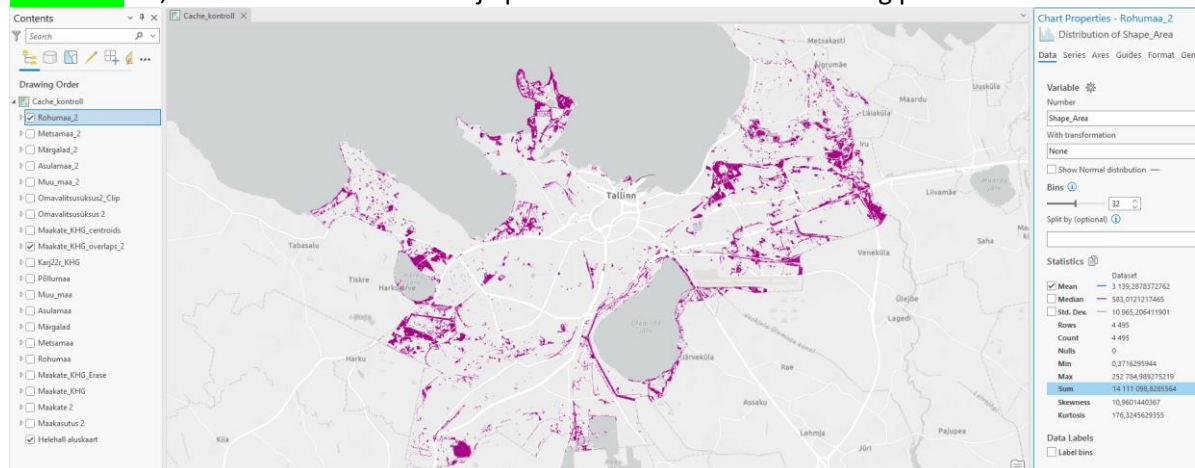
Lisa 1

Andmed 2021. aasta maakatete, tänavate ja platside ning veekogude liikide ja pindalade kohta on saadud Tallinna Strateegiakeskuse geoinfosüsteemide osakonnalt.

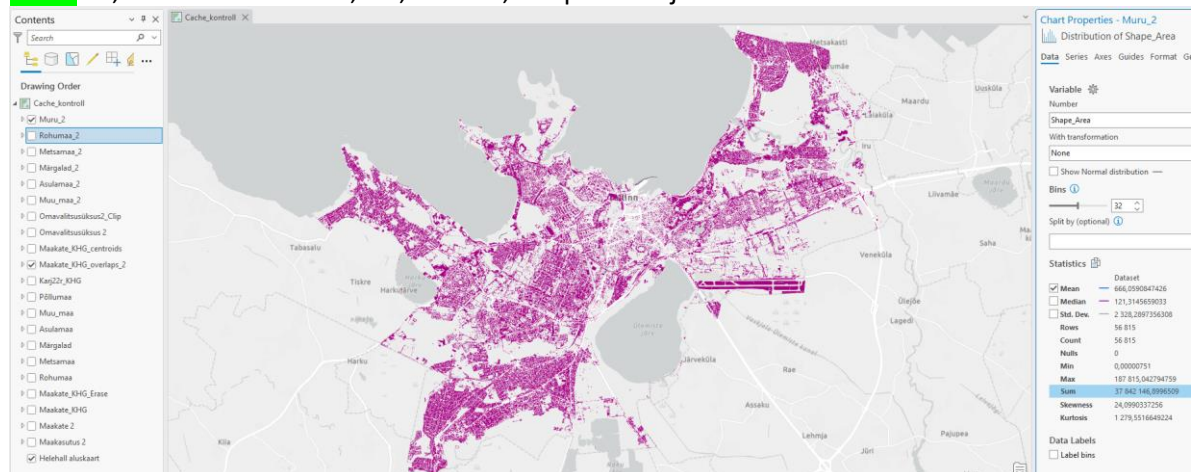
Metsamaa 32,950021 km² - liitus vähemalt 30%, pindala vähemalt 0,5ha, puude kõrgus vähemalt 2m. Või lihtsamalt võib olla ka katastriüksuse kõlviku järgi metsamaa.

Rohumaa 14,111098 km² - looduslikud ja pool-looduslikud rohumaad ning põõsastikud.

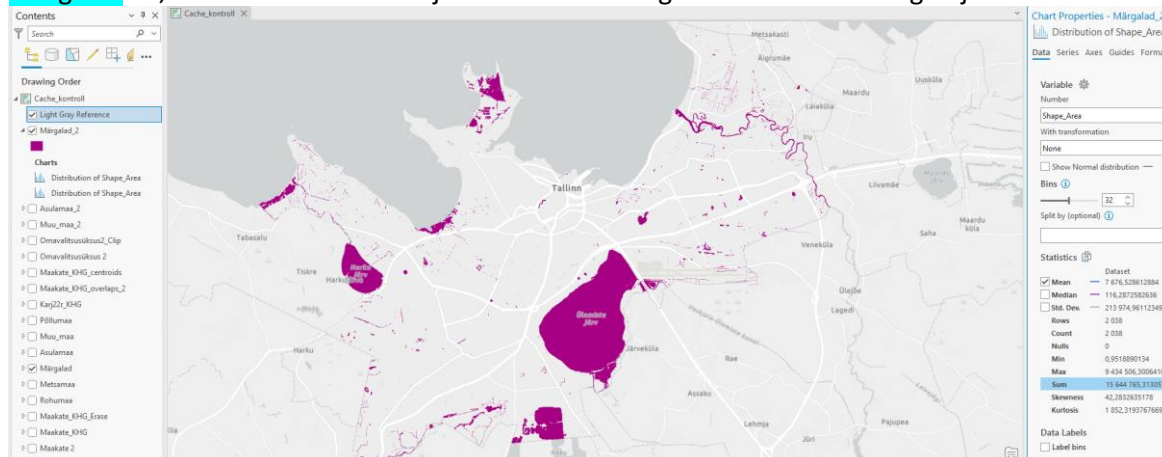

Muru 37,842146 km² - Muru, Õu, Aiamaa, Lillepeenrad ja Puukool.

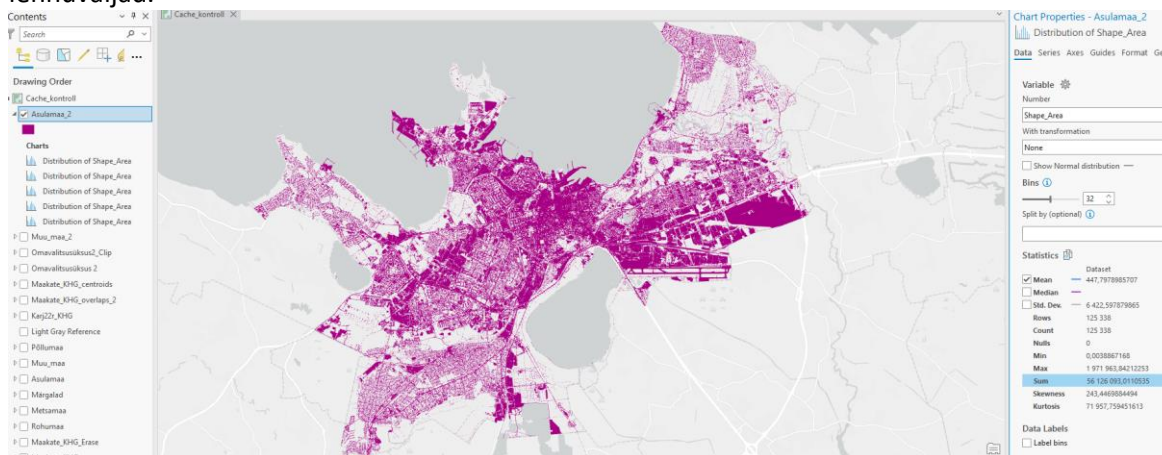

Märgalad 15,644765 km² - mittemajandatavad alad nagu looduslikud veekogud ja sood.

Asulamaa 56,050395 km² - tihehoonestusala koos teede, tänavate, väljakute, trasside ja parkidega. Siia alla arvatakse ka tööstus- ja tootmismaad, karjäärid (v.a freesturbaväljad) ning spordirajatised ja lennuväljad.

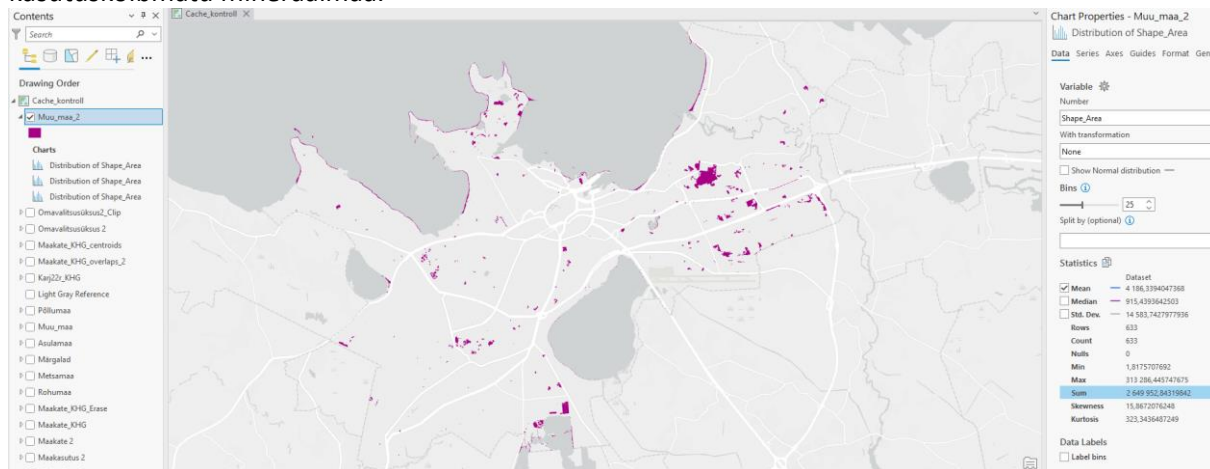

Asulamaa pindalast on välja arvatud kattuvused 0,075698 km² (need on valdavalt ristmikud, st asulamaa kattumas asulamaaga):

Muu maa 2,649952 km² - kõigil aladel, mis ei ole paigutatud ülalmainitud kategooriate alla, näiteks kasutuskõlbmatu mineraalmaa.

Mereosad, TAR maakatte kihist (liigid 2101-2107), on arvutustest välja jäetud.

Väärtus	Definitsioon
0	Määramata
1101	Muru – Mitmeaastaste madalakasvuliste kõrreliste tihe kooslus, mida korrapärase niitmisega hoitakse ühtlaselt madalana; ka sellise taimekooslusega maa-ala (plats)
1102	Õu – hoonete juurde kuuluv privaatne ala, mida ei saa kaardistada kui muud platsi.
1103	Aiamaa – Maa-ala, kus kasvatatakse puuvilju, marju, ehistaimi, lilli, istikuid jne.
1104	Lillepeenar – Peenar või vastavaks otstarbeks ette nähtud alus, kus kasvavad ilutaimed.
1105	Põld – Kultuurtaimede kasvatamiseks kasutatav maa ja sööt. (puuduvad meil andmestikus hetkel)
1106	Puukool – Maa-ala viljapuude, marjapõõsaste ning ilupuude ja –põõsaste paljundamiseks (aiand).
1201	Ehitusplats – Ala, kus mõõdistamise ajal toimuvad ulatuslikud ehitustööd.
1202	Tööstusala – Tööstusehitiste juurde kuuluv privaatne ala, mida kasutatakse valdavalt tööstusehitiste teenindamiseks, tööstusmaterjalide ladustamiseks vms ning mida ei ole võimalik kaardistada platsina.
1203	Mänguväljak – Ala, millel paiknevad laste jaoks rajatud puhke- ja rekreatsiooniehitised.
1204	Jäätmaa – Majandustegevuses mittekasutatav tehnogeneen ala, kus looduslikud mullahorisondid on kas rikutud või prügi või pinnasega kaetud.
1205	Turbaväli – Turba kaevandamise ala. (puuduvad meil andmestikus hetkel)
1206	Mahajäetud turbaväli – Turba kaevandamise ala, kus turba tootmine on lõpetatud, kuid looduslikud kooslused pole taastunud. (puuduvad meil andmestikus hetkel)
1208	Raudteeala – Raudtee koos sinna juurde kuuluva tehnogeense alaga, mida ei saa liigitada muude platside alla.
1209	Muu plats – Muud nimetkkelised taimkatteta platsid.
1301	Rohumaa – Looduslike rohttaimede kasvuala.
1302	Põõsastik – Vähemalt 50% ulatuses põõsastega kaetud ala, kus puude esinemise korral puuvõrade liituvus on alla 30%.
1303	Segamets – Puittaimede kasvuala, kus puuvõrade liituvus on vähemalt 30% ja esimese rinde puude keskmine kõrgus ületab 4m ning mets ei klassifitseeru okas- või lehtmetsaks.
1304	Okasmets – Puittaimede kasvuala, kus puuvõrade liituvus on vähemalt 30% ja esimese rinde puude keskmine kõrgus ületab 4m, kui okaspuid on üle 80%.
1305	Lehtmets – Puittaimede kasvuala, kus puuvõrade liituvus on vähemalt 30% ja esimese rinde puude keskmine kõrgus ületab 4m, kui lehtpuid on üle 80%.

1306	Noor mets – Mets, kus esimese rinde puude keskmine kõrgus <4m, liituvus vähemalt 30 %.
1307	Soovik – Märg maismaapaik, kus vesi on mitme kuu vältel maapinna tasemel. Soovikud esinevad näiteks mererannikul ning veerežiimi rikkumise tagajärjena tee või kraavimullete taga.
1308	Raba – Liigniiske ala toitainetevaese vähemalt 30cm paksuse rabaturbakihiaga, kus taimed toituvad põhiliselt õhu kaudu saabuvast veest ja mineraalainetest.
1309	Madal soo – Madal soo on põhjaveest toituv soo toitainerikka turbakihiaga, kus rohurindes kasvab rohkesti tarnu jm lõikheinalisi ja valitsevad metsasamblad.
1310	Hukkunud puistu – Metsapõlengus, üleujutuses või tuulemurrus hukkunud puistu.
1311	Raskesti läbitav soo – Soo või selle osa, mille jalgsi läbimine suvel on seotud suurte raskustega või on võimatu, näiteks kaldaõõtsik, pidevalt üleujutatud ala (märg), mõõtkavaline turbavõtuauk ja älves.
1401	Liivane ala – Looduslik, üle 50 % ulatuses lahtise liivaga kaetud ala.
1402	Kruusane ala – Looduslik, üle 50 % ulatuses lahtise kruusaga kaetud ala.
1403	Klibune ala – Looduslik, üle 50 % ulatuses väikeste kividega (läbimõõt 1-50 cm) kaetud ala.
1404	Paene ala – Looduslik, üle 50 % ulatuses paega kaetud ala.
1405	Pinnasala – Looduslik, üle 50 % ulatuses kamardumata pinnasega kaetud ala.
1501	Ehitise alune maa
2101	Rannamadal
2102	Liitlaht
2103	Laheosa
2104	Lihtlaht
2105	Liitväin
2106	Väinaosa
2107	Lihtväin
2201	Järv – Seisva veega siseveekogu, millel puudub vahetu ühendus maailmamerega ning tavaliselt asub see merepinnast kõrgemal.
2202	Paisjärv – Veekogu tüübiks on märgitud paisjärv juhtudel, kui on kindlalt teada, et tegemist on paisutatud veekoguga, muudel juhtudel on nad märgitud tehisejärvedeks.
2203	Tehisejärv – Veekogu tüübiks on märgitakse tehisejärv juhtudel, kui on kindlalt teada, et tegemist pole paisutatud veekoguga. Tehisejärvede hulka kuuluvad ka tiigid, kalakasvatuse tiigid, settebasseinid, karjäärijärved.
2204	Laugas – Rabades ohtralt esinev väike veekogu.
2205	Biotiik – Reovee puhastamise tiigid või veepuhastusjaamade lahtised basseinid.
2206	Tiik – Kindlustamata või osaliselt kindlustatud kalda ja põhjaga inimtekkeline seisuveekogu.
2207	Bassein – Kindlustatud põhja ja servadega seisuveekogu.
2301	Jõgi – Mööda maapinda kulgev looduslik mageda veega vooluveekogu.
2302	Kanal – Ehitise, mille kaudu vesi juhitakse veehaardest tarbimiskohta.
2303	Oja – Jõest väiksem looduslik vooluveekogu.
2304	Peakraav – Mööda maapinda kulgev inimtekkeline vooluveekogu, mis juhib kraavidesse kogunenud vee suuremasse veekogusse.
2305	Kraav – Peakraavist väiksem kitsas inimtekkeline vooluveekogu.
110	Kiirtee, määramata. (puuduvad meil andmestikud hetkel)
120	Põhitänav, määramata.
121	Lai põhitänav trammiteega.
122	Põhitänav eraldusribata.
123	Põhitänav eraldusribaga.
130	Jaotustänav, määramata.

131	Jaotustänav ühistranspordiga ja kõnniteega.
132	Jaotustänav ühistranspordiga ja kõnniteeta.
133	Jaotustänav ühistranspordita.
210	Kõrvaltänav, määramata.
211	Lai kõrvaltänav ühistranspordiga.
212	Lai kõrvaltänav 2 kõnniteega.
213	Lai kõrvaltänav 1 kõnniteega.
214	Lai kõrvaltänav kõnniteedeta.
215	Kitsas kõrvaltänav 2 kõnniteega.
216	Kitsas kõrvaltänav kõnniteeta.
217	Vanalinna tänavad.
220	Veotänav, määramata.
221	Ühistranspordiga tänav.
222	Ühistranspordita tänav.
230	Kvartalisisene tee, määramata.
240	Jalgtänav, määramata.
250	Jalgtee, määramata.
310	Sõidetav plats, määramata.
320	Teepeenar, määramata.
330	Muu plats, määramata.
410	Kergliiklustee, määramata.
420	Jalgrattatee, määramata.